

ali je rudnik ta že ob času ali še pred Valvazorjem tukaj bil ali ne. Valvazor sicer pravi, da med Goričani in Loko se nahaja mnogo kufrene in svinčene rude, da pa nobenega ni, da bi jo kopal.

Če bi druge priče ne imeli, že ime Knapovše samo po sebi pričuje, da je bil tu nekdanj rudnik. Al še imamo druge dokaze, da so tu nekdanj rudo kopali, pozneje pa jo opustili. Neki Jožef Žerovec, bivši c. k. rudnarski mojster v Idrii, je leta 1797 tu v nekem starem in zapadenem predehu vnovič kopati začel in leta 1804 komisijo izvedenih mož sem povabil, da bi preiskala to jamo in povedala kako in kaj. Res se je snidila komisija mesca oktobra 1804, je ogledala predeh, in rekla, da je ruda dobra, le naj bi se začelo bolj pridno kopati. Al Žerovcu je kmalo cveka zmanjkalo, da ni mogel rudarije nasledovati, in ker ni mogel dnarja na pòsodo dobiti, je jamo nekemu Milanežu prodal ali prav za prav ga v tovaršijo vzel, da ga je ta z dnarjem zakladal. Pa tudi ta se je kmalo naveličal, ker ni vidil gotovega dobička, čeravno je nek bila že stopa za pèhanje rude in topivnica napravljena, ktere sled se še vidi.

36 let je stalo vse zapušeno. Naključni se, da leta 1840 gosp. Kavčič, bivši vradnik c. k. rudarskega komisarjata, pride sèm; on preiskuje poderti predèh, potopljeno jamo in razmetano rudo, — vidi, da reč ni prazna, in nagovarja dosluženega c. k. stotnika gosp. Watzel-na, znanega prijatla rudarstva, naj se on loti zapušene jame in naj spravi deležnike skupaj, ki bi iznova začeli slediti po zakladih svinca, ki so gotovo tu pod zemljo skriti; Kavčič se ponudi za voditelja rudokopstva. Gosp. Watzel se res loti nasvetovanega početja, spravi kmalo družbo z 100 delnicami (akcijami) skupaj, in ta začne mesca sušca leta 1841 vnovič kopati. Al ker se je kopalo le v starem predehu, se ni doseglo nič, in spet bi bilo šlo čez 2 leti (leta 1843) vse skupaj rakom žvižgat, če bi se ne bil nevtrudljivi sedanji vodja te rudarije gosp. Kos krepko na noge postavil in mesca svečana 1843, ko se je imela na ljubljanskem strelišču ostala dnarnica med deležnike razdeliti in vse orodje prodati, zbranim deležnikom v iskrenem pismu nasvetoval: „Stojte! Še ni vse upanje po vodi splavalo, še ni dozdanje rogoviljenje pod zemljo nam pravega zaklada odkrilo; znamnja so, da je kaj; nikar ne ostanimo na pol poti“. In res je ostala skor polovica deležnikov v družbi s 50 delnicami ter je začela 1. sušca 1843 spet kopati in je kopala in kopala, čeravno je v praznem kamnji rila in mesec za mescom veliko dnarja v zemljo zabila.

V letu 1843 je gosp. Franc Sprung, nekdanji vodja baron Zoisovih fužin v Bohinji, tudi oskerbnik knapovškega rudnika bil, in ker je takrat družba tega rudnika tudi blizo Medvod začela premog kopati, je tudi to oskerboval. Čeravno se je veliko dnarja potrosilo, se vendar niso tolikšni zakladi premoga odperli, da bi se bilo splačalo še dalje kopati. Opustila se je tedaj ta jama in družba je le pravico do nje obdržala, ako bi kadaj morebiti kaj več sreče tukaj bilo.

Leta 1844 je postavila družba knapovška gosp. N. Werhama, skušenega rudarja, za oskerbnika v Knapovši. On previdi, da na ti poti, če se le po starih predelih rije, ne bo nič dobička; nasvetuje tedaj, naj bi se počelo globokeje pod starim rovom kopati, da se tako pride na nov predeh. Družba dovoli to, pa tudi tu ni bilo sreče.

Na to pokliče gosp. Franca Lürzerja, c. k. asessorja iz Celovca — enega naj slavniših rudoslovcov, naj pride v Knapovše, ogleda vse in reče: ali bo kaj ali nič. Lürzer pride, ogleda in pohvali Werhamovo delo, le to svetuje, naj glavni predeh se od 80.º proti jugu oberne in na ti poti dalje obdeluje. (Konec sledí.)

Ozir po svetu.

Vineta, severne Benetke.

Uprimo okó na zemljevid današnjih nemških dežel, poglejmo njih severno stran, namreč Prusko, Meklen-

burško, Oldenburško, z eno besedo, dežele, ki leže med Labo in Odro. Kjer zdaj Nemci stanujejo, prebivali so od petega stoletja po Kristovem rojstvu Slaveni, sloveči z bogastvom, umetnostjo, kupčijstvom in za ono dobo veliko izobraženostjo. Slaveni so tukaj prej od Nemcev polje obdelovali, rudo kopali, dnarje kovali, platno tkali, v slikarii in kipotvorji lepo napredovali, in poleg tega z vsimi znanimi narodi sveta tergovali. Dosegli so Slaveni v tem času po neprestanem trudu toliko blagostanje, da so tuji popotniki, vračevaje se domú, njih zemljo Palestini primerjali — zemlji, kjer med in mleko teče. Ali taka pohvala budila je tudi zavist in pohlep sosednih prebivavcev. Razni plodovi nature in umetni izdelki, katerih je v obilnosti bilo, storijo, da Slavenom pride kmal tergovina na misel, ki bi njih obertnost podpirala; toraj so stavili mesta na primorje, kopali luke, in se soznanjali z drugimi tergovavnimi narodi.

Po Šafařikovem preiskovanji je izkazano, da so ob času Aeschilovem, Sofokleovem in Herodotovem 400—449 pred Kr. r. iz današnjega pruskega primorja jantar v daljne zemlje, posebno v Fenicijo in na Gerško vozili, in s tim blagom tudi za vlade rimske tergovali. Tri poti so, ki so jih trgovci hodili. Pervi, in kakor je soditi, naj starji, deržal je od baltiškega morja, skozi nepoznane zatatranske kraje, morda po zapadni Dvini do Dnepra in od ondi do gerških naselbin po brežinah črnega morja, posebno do Olbije, ondi že okoli leta 665 pred Kr. r. postavše. Po tem potu so dobivali jantar, kerzno in žito Gerki, Skiti in drugi iztočni narodi. Drugi pot ravne starosti vodil je skozi poljske poljane, prek Tatre poleg Vage v Panonijo pa do jadranskega morja, k njihovim bratom, južnim Venetom; mesta Calisia, Carrhodum (bliz Krakova), potem Celemantia in Carnutum (od kterege se še dandanašnji razvaline okoli Dunaja vidijo), bile so glavne postaje na tem potu. Za gotovo se vé, da so po tem potu že ob času Herodota, kakor tudi pozneje jantar vozili. Tretji pot na zapad je deržal skozi Nemško v Galijo, posebno v Mosilijo, kjer so Fenicani jantar kupovali in v daljne kraje prodajali. Tako pišejo o tem Herodot, Plini, Strabon in drugi starodavni gerški in rimski pisavci; to pričajo tudi stari gerški dnarji, ki so jih naše dni v pruskem primorji izkopali.

Od mest, ki so jih Slaveni na baltiškem primorji postavili, vse je presijal s svojo svetlostjo glasoviti Volin ali Vineta. Odra dela, kjer se v baltiško morje izliva, velik zatok, v katerem se nahaja $4\frac{1}{4}$ štirj. milje veliki otok Volin ali Velin, kterege se bili Veleti ali Ljutici, pleme slavensko v petem stoletji po Kr., posedli, ter se tamkej nastanovili. Ta otok je v dogodivščini Slavenov srednjega veka naj bolje slovel; to slavo je pa dosegel od svojega mesta, ki je na iztočni strani stalo in ktero so zgodopisci tistih časov kakor čudo razglaševali in do nebes povzdigali. Tri imena je imelo: eni so mu djali Volin ali Velin, drugi Julin, tretji pa Vineta. (Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tiroljskega. V naši deželi še nikdar ni bilo kolere; sedaj jo pa imamo, pa še ne prehudo v Trientu in Roveredi.

Iz Labuda na Koroškem 28. julija. Danes je bil pri nas velik strah. Ob dveh zjutraj začne v sredi terga goreti; prej ko se ljudje zdramijo, je hiša, in vse stanje v plamenu in gostivnica „pri orlu“ je vpepeljena. Akoravno je bilo brez vetra, je vendar veliko čudo, da ni vès terg z 56 hišami pogorel, ker so tikama na levo in desno hiše in pohišja. Sreča, da je ravno transport mnogoverstnih vojakov tukaj prenočeval; pridno so se obnašali, ravno tako tudi neki šajkaši; posebno služevno ženstvo je bilo verlo. Postranski so bili pa gerdi zijaki večidel, kakor tudi neki dimnikar iz Velkoveca, kterege dolžnost je, da je ročno pri ognji, pa ga še zraven ni bilo. Nesreča —

Tudi oglje hrastovo je po mnogih skušnjah, razun bukovega oglja, nar boljje izmed vsega družega. Tedaj je po vsem tem, kar smo od koristnosti hrastovega drevja povedali, to-le gotovo in vredno, kar naj si umni kmetovavci dobro zapomnijo:

Kjer koli je zemlja ugodna hrastoreji, naj se redi hrastje ali za nizko hosto, ali na visok gojzd: kajti iz hrastovja izvira največji dobiček. J. Š.

Ozir po domači.

Rudnik v Knapovši pod sv. Katarino.

(Konec.)

Ker je gosp. Werham kmalo potem v Hrastnik na Štajarsko šel, da je vodstvo prevzel v tisti jami, kjer premog kopljejo, je družba sama po Lürzerovem svetu in svojih rudokopih kopala naprej, dokler je na 336.º leta 1851 tako srečna bila zadeti na svinčeno rudo in sicer takole: Zvečer pred sv. Barbaro je kopal le še en knap v prednem delu glavnega predeha na 336.º, kar se posveti svitla svinčena ruda; on pové to berž ogledu gosp. Kompošu, ki nemudoma vzame še 3 knape v jamo seboj, da grejo gledat kako in kaj. In ker so res našli, česar so iskali, je vselega serca rudokopom delapust oklical in pa na mestu sreče postavil sv. križ. Potem se verne s tremi rudokopi — al komaj so bili odtod kakih 20 sežnjev, zasliši strašen ropot — vderla se je zemlja na onem mestu, kterege so komaj zapustili. Gosp. Kompoš zavpije: „bežite kar morete, voda pride, da ne utonete!“ In vsi odidejo nevarnosti, ker črna voda se je res kmalo vlila po jami kakor je visoka bila, in derla je skor skozi 2 uri iz vdertije tako silno, da je vse seboj plavila kar je medpotoma našla: dile, kamnje, rudo itd. Drugi dan — na dan sv. Barbare — popoldne, ko je jenjala podzemeljska povodinj, gré gosp. Kompoš z nekterimi knapi v jamo — in kaj zagledajo? Čez 2000 centov rude s kamnjem zmešane je ležalo pred njimi in skor 3 čevlje debela rudna žila je bila odperta. Pervo je bilo, da so kupe rude in kamnja iz jame spravili, potem pa kopati začeli, kjer so se jim pokazali dolgo dolgo iskani zakladi svinca, ki se kažejo ne le 90° po ravnem, temuč tudi 13° na globoko.

14letne stanovitnosti je treba bilo, da je v podzemeljski tamoti zasijalo sonce vselega upanja, in poterdilo se je tudi tukaj „kdor išče, najde“. Našlo se je dosihmal že toliko bogate svinčene rude (v 100 funtih rude okoli 70 do 73 funtov svinca), da je družba, zanašaje se na blagoslov božji, lani začela poslopja za pèhanje, zmivanje in topljenje rude kakor tudi pohlštva za vodja in rudokope zidati. Letos je bilo vse to končano in sicer tako čedno in lepo, da je veselje viditi celo to napravo. Ker pa blagoslov le od zgoraj pride, je družba prosila gosp. sorškega fajmoštra, da po cerkvenem obhajilu v nedeljo 15. julija so slovesno blagoslovili novo rudarijo. Priča te slovesnosti je bila večina deležnikov, mnogo družih povabljenih gospodov in gospej in z zvedenim gosp. vodjem Zemlinskim vsi rudokopi in sploh vse moštvo in ženstvo, ki si kruh služi v ti rudarii in kterih skupaj je blizo 160. Po duhovni slovesnosti je gostila družba povabljene goste s prijetnim kosilom, pri kterem je vse prav židane volje bilo. Marsiktera napitnica je donéla med kosilom. Vsem deležnikom sicer gré hvala, da se niso oplasili pred večletnem „daj! daj!“ — naj večja pa gré gospodoma Kosu in Malnarju, ktera sta poganjala voz, da ni obstal, in premagala mnogo ovér, ki se vsakemu takemu početju nasproti stavijo, dokler ni na svetlem, kar blagodarna mati stvarnica skriva v nedrii svojem.

Ozir po svetu.

Vineta, severne Benetke.

(Konec.)

Od stare dogodivščine tega mesta malo vémo. Al to vémo, da je v 9. stoletji najmočnejše, najbogatejše in naj

bolj ljudnato mesto vse severne Europe bilo. Tergovina vabi semkaj zmes ljudi od vsih strani sveta. Semkaj so vozili Gerki in drugi narodi svoje blago. Prebivavci tega mesta niso tergovali samo z bližnjim Angležkim in Francozskim, ampak celó s Carigradom, ter so tako prikupcevali toliko bogastva, da so si še navadno hišno orodje iz srebra in zlata napravljali. Luka (pristanišče), ki se je v sredi mesta nahajala, tako je prostorna bila, da je v nji z lahkoma po 300 bark ostajalo. To luko, ki se zdaj jamensko jezero imenuje, sta vezala z morjem dva terdna zidova, čez ktera se je razpenjal most v podobi velikih vrat, in železna rešetka, spuščana od morske strani, ga je zaperala. Na sredi mesta je stermel stolp, v kterem je bila orožnica, z vsakoverstnim orožjem obilno oskerbljena za obrambo luke od morskih razbojnikov. Vrata volinske so bile vse z pozlačenim bronom pokrite, toraj je mesto v blesku sonca odsevalo, ko da bi bilo vse iz zlata. Na južnih vratih je ležal lev iz bronu, silne velikosti, kakor čuvaj mesta. V njega sredi pak je stal lep grad, postavljen na zvišan grič, okoli kterege so se verstile druge stavbe, ponosite in drage, posebno hramovi bogov, z ukusnimi slikami in kipovi okinčani, srebra in zlata bliskajoči se.

V to dobo spada tudi ustanovljenje glasovite Hanse, to je, družtva za varstvo severne tergovine. V to družtvo so stopile vse severne mesta; njemu se ima Nemško za svojo tergovino zahvaliti.

Toliko bogastvo in blagostanje Volinjavov zbudí pa pri sosednih narodih sovražtvo in plenoželjnost. Posebno veliko so terpeli Slaveni od Normanov, to je, ljudi od severa, kamor spadajo Danci, Švedi in Norvegi. Po dolgem bojevanji in mnogokratnem brezvpešnem napadovanji začgejo Danci 1177 pod kraljem Valdemarom to mesto in ga do tal poderejo.

Vprašal bodeš, prijatel, kje je dan današnji nekđaj tako sloveča Veneta? Kjer je tadaj slavno mesto svojo ponosito glavo proti oblakom vzdigovalo, stoji danas mali terg s 3200 prebivavci; — kjer so nekđaj velike z dragocenim jantarom in drugim blagom naložene barke jadrale, dandanašnji se siromašni ribči v tesnih čolnicih za vsakdanji kruh trudijo; in tisti grič, kjer se je nekđaj grad v srebru in zlatu lesketal, je zdaj s kopinami zaraščen.

Vse je minulo. —

S.

Čertice iz življenja rajnega ruskega cara Nikolaja I.

I.

Sploh se pripoveduje o pokojnem caru Nikolaji mnogo značajnih čertic, kakor se je tudi nekđaj pripovedovalo o avstrijskem cesarji Jožefu II. in cesarji francozkem Napoleonu.

Med drugim se od rajnega Nikolaja pripoveduje, da se je posebno rad nepoznan pridruževal med različne verste ljudstva. — Enkrat, sprehajaje se po eni glavnih ulic Petrograda, vidi iz neke gostivnice stopiti mladega oficirja, ki, ravno od kosila pridši, je veselo domačo pesmico krožil in s posebnim slajom svojo smodko puhal. Car, kteremu je veseli obraz in obnašanje mladenča dobro dopadlo, ga pozdravi po vojaško in mu priljudno reče: „Gotovo še ni dolgo, kar ste v Petrogradu, gospodine?“ — „Uganili ste jo — odgovorí častnik — pa po čem sodite to?“ — „Po tem, ker smodko puhate in še ne veste, da je to po ulicah mestnih prepovedano.“ — „Kaj ni dovoljeno? Serčno se vam zahvalujem, da ste mi povedali.“ To izrekši, hoče mladenec smodko proč vreči. — „Ni treba tega — reče car — če jez z vami grem, že smete brez skerbí pušiti.“ — Car ga prijazno spremlja po ulicah Petrograda in posebno ljubeznjivo se ž njim razgovarja. Oficirju se sicer nekako čudno pozdeva, da ljudje z nenavadnim spoštovanjem njegovega spremljevalca pozdravljajo, al da bi to car bil, bi ne bil nikdar mislil. Čez dolgo prideta memo neke knjigarnice in tu ponevedoma vidi v izložbi podobo carovo. Zdaj še enkrat dobro pogleda spremljevalca svojega in ves

osupnjen reče: „če se ne motim, me je sreča došla, da s memgovoriti z milostljivim carom svojim?“ — „Da! ravno ž njim“ — odgovori priljudno Nikolaj — pa bodite zastran tega brez skerbí in dobre volje; le to vam svetujem, da ste v prihodnje, kar tobak zadene, bolj skerbni, ker to se ne primeri vsaki dan, da bi imeli cara poleg sebe, ki bi vas varoval pred policijo“.

II.

Bilo je v pozno noč nekega zimskega večera, ko gré car Nikolaj memo neke glavne straže v Petrogradu, in želeč viditi, kaj se v stražnici godí, stopi tihoma k oknu. Oficir, ki je tu ravno službo imel, je slonel za mizo in dremal, vendar pak je bil popolnoma službeno opravljen in oborožen. Car velí vojaku, ki je ravno na straži stal, naj ga noter spusti. Pridši v stražnico vidi na mizi ležati listeč papirja, kterege je bil oficir, preden je zadremal, takole opisal: „Moji stroški in moji dohodki. Stroški: stanovanje in hrana 2000 rubljev; obleka in druge potrebe 2500 rubljev, dolgovi 3000 rubljev, moji materi 500 rubljev; skupaj 8000 rubljev. Dohodki: letno plačilo in drugi stranski dohodki 4000 rubljev. Ostane tedaj dolga 4000 rubljev. Kdo ga bo plačal?“ Tako se je glasil konec računa. — Oficir je bil menda o premišljevanji tega zadremal, ker še vedno je deržal peró v roki. — Car se mu približa, in ker spozna v njem enega nar hrabrejših častnikov svoje garde, vzame lahno pero iz njegove roke in pod omenjeno vprašanje zapiše: „Car Nikolaj“. — Potem tiho odide.

Lahko si vsak misli, kako se oficir začudi, ko se prebudi in bere odgovor na svoje vprašanje in pa podpis carov.

Zjutraj zarano mu prinese adjutant 4000 rubljev in listeč od cara, v katerem mu vleva: naj tudi v prihodnje služi verno svojemu caru, in skerbí tudi zanaprej za svojo ljubo mater!

Po „Neven-u“ J. Levičnik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Pole v Istrii. K. Akoravno se ni tukaj nič posebnega zgodilo, vam vendar pišem, da s tem oznanim, da še živim. Čudno oznanilo, kaj ne? Ali, bodi Bogu milo! dan današnji je že taka, da prvo vprašanje je: ste li zdravi, se ni vam in vašim še nič žalega primerilo? Dosihtmal nam je še prizanesla nemila kolera; 8 oseb je sicer obolelo, pa je vendar le ena (žena) umerla; zdaj pa se ne sliši nič več od bolezní; Bog daj, da bi se ne slišalo nikoli in nikjer. Tolažimo se tukaj s tem, da je ta kraj merzlici podveržen, da tedaj kolere ne bo sem, ker pravijo, da dveh ravnočasnih bolezen v enem kraju skoraj nikoli ni. Po ulicah pa kurijo ogenj z brinjevim lesom vsak večer, in s tem zrak čistijo. — Kar se letine tiče, vam povém, da žita ni toliko, kakor se ga je vpervič kazalo, ker hitra gorkota in suša po poznem mrazu ni pripustila, da bi bilo žito dobro plenjalo; turšica pa še precej lepo kaže, zernja bo vendar le malo in tudi drobno bo; oljka ne bo dala nič ali pa prav malo pridelka, in grojzdja se je tudi v več krajih plesnjina prijela. Nekteri so poskušali grojzdje varovati bolezní s polivanjem limove vode; izperva je to prav dobro storilo, pa le za malo časa, ker plesnjina se je spet prikazala na ravno tistih tertah. Druzega sadja je bilo dozdej še precej veliko, pa le malo kdo ga vživa, ker se vsak boji kolere. — Tukaj bodo ravnali veliko redovno ladijo (bo prva bolj važna barka narejena v Poli); v Terstu se menda ravnate že dve, in v Benetkah tudi dve; vidite tedaj, da naše mornarstvo bo od dné do dné bolj mogočno. — Kar sem vam že večkrat oznaniti hotel, vam povem zdaj, da tukaj imamo gostivnico, imenovano: „k štirikroglatnem krogu“ (alla quadratura del circolo), ker kerčmar Benedetto Ferro iz Dinjana pravi, da je razvozlal veliki račun in iznajdel v krogu štiri vogle. Poslušati ga je važno v marsikterih zadevah. Ko sem ga vprašal,

kako se je te visoke računске misli prejel, mi je odgovoril: „En Bog je, in na svetu ni nobenega oddelka, ampak vse je enota“ (v' è un dio, e nel mondo pure non esiste veruna parte, ma tutto è unita). Ta lepa, visoka in razumljiva resnica, mi je pravil g. Ferro, me je peljala v mojih mislih naprej, da sem se letil preiskave in jo doveršil (?). Račun je poslal v Pariz akademii, in pravi, da do konca letošnjega poletja mu bo dan odgovor, in mu bo povedano, ali je najdba poterjena ali ne. Kadar govori, ga človek radovedno posluša, pa ubogi revež je; bil je poprej precej premožen tergovec v Terstu; kar je pa računati začel in začel pisati „Sonette o Bogu“, so po štacuni gospodarile miši brez mačke, da je mogel štacuno zapreti. Žena njegova je, se mi zdí, Ljubljancanka.

π. Iz Marburga 31. julija. Danes smo sklenili na latinskih šolah šolsko leto. Šolarjev je bilo na gimnazii 183; po maternem jeziku: 75 Slovincov, 74 Nemcov in 34 utrakvistov, to je, takošnih, katerih očetje in matere doma govorijo nemški in slovenski. Sicer so ti utrakvisti tudi Slovenci, vendar se štejejo iz neznanih vzrokov med utrakviste. Vendar naj nikdor ne misli, da so zatega voljo krivoverci ali pa iznevereniki. Mladenci so se pridno učili; v enem odredu sta med 42 šolarji samo dva drugi razred dobila, 12 pa prvi z odliko. Tudi slovenščine so se pridno učili učenci šesterih razredov, v sednem so se učili jezik ilirski in v osmem staroslovenski. Sklenili smo šolsko leto prav svetečno. Svetečnost se je začela z glasnim korom, in dijaki so pokazali, da so verli pevci. Po pesmi je stopil dijak Franc Jüttner, Marboržan, na katedro in je izverstno po nemški deklamiral lepo pesem Anastazija Grüna „Kaiser Max auf der Martinswand“. Potem so trije Slovenci deklamirali in sicer abiturient J. Šuman po latinski Horacijevu odo „Odi vulgus profanum et arceo“, — J. Fras pa po nemški Šilerjevo veličastno pesem „die Glocke“. Kar pa je slovensko serce naj bolje razveselilo, je bila slovenska deklamacija sedmošolca A. Stajnka, kateri si je za predmet izbral „Ibikove žerjave“ od preslavnega našega Koseskega tako izverstno poslovenjene. Te prikazni še do letos nismo doživeli; zato hvala gosp. ravnatelju gimnazija in vsim učiteljem, da so tudi sramožljivi slovenski modrici odperli pot v sveto vežo višjih véd, v kateri ste dozdej le Atena in Minerva se šopirile. Govornik se je dobro obnašal, in vidili smo nekega starega duhovnega gospoda veselja se jokati, kateri so slučajno v mesto prišli in pri tej svečanosti nazočni bili. „Tega pač nisem mislil doživeti“ — so djali — „da ravno v tej hiši se bode kadaj slovenska beseda častila, kjer sem jaz pred 40 leti klečati mogel iz samega tega uzroka, da sem s součenci po slovenski govoril“. Prav izverstno je tudi svojo nalogo rešil dijak Fras, kateri je Šilerjevo pesem „die Glocke“ deklamiral. Kdor jo zna, vé, da ni lahka. Razun tega je še en Slovenec, abiturient Lilek dobil dragoceno sreberno svetinjo utemeljeno od nekdanjega profesora na gimnazii marburžkem dr. Wartinger-ja za takega dijaka, kateri si je nar boljše prilastil znanost gerškega jezika. Pričijoči pa so bili pri tej svečanosti gosp. okrajni predsednik V. Ričel, g. okrajni dekan in dosti družih uglednih gospodov in gospej. Po dokončani svečanosti pa so učenci vsi nadušeni zapeli „cesarsko pesem“. Slovenska mladež je nadepolna, in blagor učiteljem, kateri jo lepo ohranjujejo za Boga, cesarja in domovino! Kako slovenščina napreduje v doljni realni šoli in tukajšnjem vojaškem odgojišču, bodem vam drugokrat pisal.

Iz Ipave 1. aug. —d— Novičar v 59. listu „Novic“ se hudo moti, ker terdi, da Ipava je popolnoma zdrava. Skonca se je kolera res ene tedne le v Ajdovšini in Šturji, kjer se je bila prec po Kresu začela, obotavljala, in je prizanašala nam drugim Ipavcom; 16. dan pr. m. se je pa nagloma prikazala na Lemoni poleg Terga in v Podragi, in se je razšla od tod v kratkem po celi dolini, tako da je menda zdaj tukaj ni soseske, v kateri bi jih mnogo za